

1 Moram li tužbu podnijeti redovnom građanskom sudu ili specijaliziranom sudu (npr. sudu za radne sporove)?

U nizozemskom građanskom postupovnom pravu ne postoje specijalizirani sudovi kao što su trgovački sud ili sud za radne sporove. Okružni sud u načelu ima nadležnost u svim parničnim postupcima.

2 Ako je predmet u nadležnosti redovnih građanskih sudova (odnosno ako ti sudovi imaju odgovornost za takve predmete), kako doznati kojem sudu treba podnijeti tužbu?

Prvostupanjski sudovi rješavaju sve građanskopravne predmete osim predmeta koji su utvrđeni zakonom kao iznimka. Građanski sud odlučuje u sporovima između dviju stranaka (fizičkih ili pravnih osoba). Građanski sud nema nadležnost u sporovima za koje je nadležnost dodijeljena upravnom sudu. To se odnosi na sporove s upravom (javnim tijelima). U okviru nizozemskog pravosuđnog sustava predviđene su tri vrste sudova u području privatnog prava: okružni sudovi (*rechtbanken*), žalbeni sudovi (*gerechtshoven*) i Vrhovni sud Nizozemske (*Hoge Raad Nederlanden*).

Od 1. travnja 2013. Nizozemska je podijeljena na deset sudskih okruga od kojih svaki ima svoj sud: jedanaest sudova s nadležnošću u četirima područjima. Osim toga, postoje četiri žalbena suda i jedan Vrhovni sud Nizozemske.

U okviru okružnih sudova uspostavljene su organizacijske jedinice poznate i kao „sektori”. To su kantonalni, upravni, građanski i kazneni sektor. Sud ima vijeća koja čini sudac pojedinac i vijeća u punom sastavu. Vijeće suca pojedinca čini jedan sudac; vijeće u punom sastavu čine tri suca. Temeljno je načelo da o predmetima u nadležnosti kantonalnih sudova, predmetima jasnih činjeničnih stanja i hitnim predmetima odlučuje sudac pojedinac. Sudac pojedinac odlučuje i o brojnim obiteljskim predmetima. Primjer vijeća koje čini sudac pojedinac jest sud za maloljetnike za određena pitanja koja se odnose na djecu. Pravno složene predmete rješava vijeće u punom sastavu.

2.1 Postoji li razlika između nižih i viših redovnih građanskih sudova (npr. okružnih sudova kao nižih sudova i regionalnih sudova kao viših sudova), a ako postoji, koji je sud nadležan za moj predmet?

Sudski predmet obično započinje pred okružnim sudom. Postoje četiri vrste okružnih sudova:

građanski (građanin protiv građanina),
upravni (građanin protiv javnog tijela),
kazneni (povrede i kaznena djela),
kantonalni.

Žalbeni sudovi

Svatko tko nije zadovoljan sudskom odlukom može podnijeti žalbu. Kazneni predmeti i građanski predmeti iznose se pred jednim od četiriju žalbenih sudova.

U upravnim predmetima, ovisno o slučaju, o žalbi može odlučivati:

žalbeni sud (*gerechtshoven*),
sud koji odlučuje u posljednjem stupnju u svim pitanjima socijalne sigurnosti (*Centrale Raad van Beroep*),
upravni sud koji odlučuje u posljednjem stupnju u pitanjima trgovine i industrije (*Beroep voor het Bedrijfsleven*),
državno vijeće (Odjel za upravne sporove) (*Raad van State (afdeling bestuursrechtspraak)*).

Vrhovni sud

Vrhovni sud Nizozemske vrhovno je sudsko tijelo u Nizozemskoj u području građanskog, kaznenog i poreznog prava. Vrhovni sud može ukinuti presude, posebno one koje je donio žalbeni sud (što je poznato kao kasacijski postupak). Vrhovni sud odgovoran je i za očuvanje pravnog jedinstva i za upravljanje razvojem nizozemskog prava.

2.2 Mjesna nadležnost (je li sud u gradu A ili gradu B nadležan za moj predmet?)

U Nizozemskoj postoje prvostupanjski okružni sudovi (*arrondissementsrechtbanken*). Žalba protiv presude prvostupanjskog suda može se uložiti žalbenom sudu. Osim toga, „relativna nadležnost” važna je kad je riječ o tome koji je od deset okružnih sudova nadležan: npr. okružni sud u Amsterdamu ili okružni sud u Leeuwardenu – zemljopisna nadležnost suda koji odlučuje o vašem predmetu.

Kad se utvrdi nadležnost nizozemskog suda u međunarodnim predmetima, tj. prekograničnim predmetima, mjesnu nadležnost utvrđuje nizozemsko pravo, osim ako pravilo kojim se utvrđuje međunarodna nadležnost ne određuje i sud s mjesnom nadležnošću kao što je navedeno u članku 5. stavku 1. ili 3. Uredbe Bruxelles I. (Uredba Vijeća (EZ) br. 44/2001 o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima).

2.2.1 Osnovno pravilo mjesne nadležnosti

Temeljno pravilo u postupku pokrenutom pismenom u prvom stupnju jest da je nadležan sud u mjestu boravišta tuženika (članak 99. Zakona o parničnom postupku (*Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering*)). Ako mjesto boravišta u Nizozemskoj nije poznato, onda je nadležan sud mjesta u kojemu tuženik stvarno boravi (u Nizozemskoj).

Sud u sudskom okrugu koji odlučuje o kantonalnom predmetu može se odrediti na temelju Priloga Odluci o dodatnom mjestu zasjedanja (sudovi) (*Besluit nevenvestigings- en nevenzittingsplaatsen*) od 10. prosinca 2001. (<http://www.overheid.nl/>).

Pravila mjesne nadležnosti okružnih sudova primjenjuju se *mutatis mutandis*.

Temeljno pravilo u postupcima pokrenutima zahtjevom u prvom stupnju jest da je nadležan sud u mjestu boravišta podnositelja zahtjeva (ili jednog od podnositelja zahtjeva ili jedne od zainteresiranih stranaka navedenih u zahtjevu) (članak 262. Zakona o parničnom postupku). Ako mjesto boravišta u Nizozemskoj nije poznato, onda je nadležan sud mjesta u kojemu podnositelj zahtjeva stvarno boravi (u Nizozemskoj). Ako je zahtjev objedinjen s postupkom pokrenutim pismenom, sud koji odlučuje u potonjem postupku isto je tako nadležan.

2.2.2 Iznimke u odnosu na osnovno pravilo

Pravila utvrđena u točkama 2.2.2.1., 2.2.2.2. i 2.2.2.3. u nastavku odnose se ponajprije na postupke pokrenute pismenom.

U postupku pokrenutom zahtjevom, gdje je inače nadležan sud u mjestu prebivališta podnositelja zahtjeva, primjenjuju se drugačija pravila za zahtjeve za izmjenu uzdržavanja.

Zahtjev za izmjenu uzdržavanja partnera tužitelj mora podnijeti sudu u mjestu boravišta dužnika uzdržavanja. Dužnik uzdržavanja koji želi podnijeti zahtjev za izmjenu mora ga podnijeti okružnom sudu u mjestu boravišta vjerovnika uzdržavanja.

2.2.2.1 Kada mogu odabrati između suda u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila) i drugog suda?

S obzirom na postupak pokrenut pismenom, nizozemsko postupovno pravo obuhvaća brojne odredbe u kojima je određeni sud imenovan nadležnim sudom uz onaj sud koji je nadležan u skladu s temeljnim pravilom (sud u mjestu boravišta ili stvarnog boravišta tuženika). To je alternativna nadležnost. Tužitelj može odabrati sud u skladu s temeljnim pravilom ili pravilom alternativne nadležnosti. Alternativnost se u nastavku izražava upotrebom riječi „i”.

U predmetima pokrenutima pismenom, važna su sljedeće pravila:

Predmeti koji se odnose na radni odnos / zastupništvo

U predmetima koji se odnose na radni odnos / zastupništvo nadležan je i sud u mjestu gdje se inače obavljaju poslovne djelatnosti (članak 100. Zakona o parničnom postupku).

Potrošački sporovi

U potrošačkim sporovima nadležan je i sud u mjestu boravišta ili, ako on ne postoji, sud u mjestu gdje potrošač stvarno boravi (članak 101. Zakona o parničnom postupku).

Štetne radnje, delikti ili kvazidelikti

U stvarima koje se odnose na štetne radnje, delikte i kvazidelikte nadležan je i sud u mjestu gdje je nastao štetni događaj (članak 102. Zakona o parničnom postupku).

Nekretnine

U stvarima koje se odnose na nekretnine, nadležan je i sud na čijem se području nadležnosti nalazi nekretnina ili njezin veći dio (članak 103. Zakona o parničnom postupku). U stvarima koje se odnose na najam stambenih ili poslovnih objekata, nadležan je isključivo kantonalni sud na čijem se području nadležnosti nalazi nekretnina ili njezin veći dio.

Nasljeđivanje

U stvarima koje se odnose na nasljeđivanje, nadležan je i sud u mjestu posljednjeg boravišta preminuloga (članak 104. Zakona o parničnom postupku).

Pravni subjekti

U stvarima koje se odnose na pravne subjekte (na primjer, stvari koje se odnose na prestanak pravnog subjekta, ništavnost ili valjanost odluka pravnih subjekata, prava i obveze članova ili partnera), nadležan je i sud u mjestu boravišta ili poslovnog nastana pravnog subjekta ili društva.

Stečaj, obustava plaćanja i reprogramiranje duga

U stvarima koje se odnose na primjenu pravnih odredbi o stečaju, obustavi plaćanja i reprogramiranju duga fizičkih osoba, nadležan je i sud kojemu je dodijeljen stečajni sudac, ili ako nema imenovanog stečajnog suca, sud koji je izrekao obustavu plaćanja (članak 106. Zakona o parničnom postupku). Stečajni zakon (*Faillissementswet*) sadržava i posebna pravila o nadležnosti koja imaju prednost pred pravilima o nadležnosti u skladu sa Zakonom o parničnom postupku.

Odabir suda

Stranke katkad u ugovoru ne naznače onaj sud koji je nadležan u skladu sa zakonskim odredbama (članak 108. stavak 1. Zakona o parničnom postupku).

Postoje iznimke kad je riječ o toj slobodi odabira (članak 108. stavak 2. Zakona o parničnom postupku) u pogledu potrošačkih pitanja, iznajmljivanja i ugovora o radu. U takvim slučajevima sud ispituje postoji li valjan razlog za odredbu o odabiru suda (članak 110. Zakona o parničnom postupku).

Boravište tužitelja

Ako se, u skladu s prethodno navedenim odredbama o mjesnoj nadležnosti, ne može odrediti ni jedan nadležni sud u Nizozemskoj, člankom 109. Zakona o parničnom postupku utvrđuje se da iznimno može biti nadležan sud u mjestu boravišta tužitelja. Takva situacija može nastati ako zaposlenik želi pozvati pred sud u Nizozemskoj inozemnog poslodavca s obzirom na to da posao nije ograničen na konkretno mjesto, nego se obavlja diljem zemlje. Ako se nadležni sud ne može odrediti ni na taj način, predmet se upućuje Okružnom sudu u Haagu.

U pogledu razvoda braka ističe se i sljedeće:

Lokalna nadležnost suda za razvod braka utvrđena je u članku 262. Zakona o parničnom postupku. Temeljno pravilo glasi: nadležan je sud u mjestu boravišta podnositelja zahtjeva (ili jednog od podnositelja zahtjeva ili jedne od zainteresiranih strana navedenih u zahtjevu), a ako ta osoba nema boravište u Nizozemskoj, nadležan je sud u mjestu gdje ta osoba stvarno boravi (u Nizozemskoj).

2.2.2.2 Kada moram odabrati neki drugi sud, a ne onaj u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila)?

Nizozemsko postupovno pravo osim temeljnog pravila sadržava nekoliko posebnih pravila o mjesnoj nadležnosti. Posebno pravilo mora se primijeniti. U posebnim predmetima koji su opisani u nastavku mora se odabrati drugi sud od onoga u mjestu boravišta tužitelja.

Maloljetnici

U stvarima koje se odnose na maloljetnike nadležan je sud u mjestu boravišta ili, ako nema boravište u Nizozemskoj, sud u mjestu gdje maloljetnik stvarno boravi (članak 265. Zakona o parničnom postupku).

To nije alternativno pravilo nego posebno pravilo koje zamjenjuje temeljno pravilo. Nije nadležan sud u mjestu boravišta ili boravka podnositelja prijave (temeljno pravilo za postupak pokrenut podnošenjem zahtjeva), nego je nadležan sud u mjestu boravišta, ili ako nema boravište u Nizozemskoj, u mjestu gdje maloljetnik zapravo boravi. Ako se tim pravilom ne određuje poseban sud, nadležan je Okružni sud u Haagu.

Građanski status

U pitanjima koja se odnose na dopunu, upis u registar, prekid ili izmjenu registra građanskog statusa ili potvrda koje treba upisati u registar ili koje su već upisane u registar, nadležan je sud u čijoj je nadležnosti potvrda upisana u registar ili treba biti upisana u registar (članak 263. Zakona o parničnom postupku). U stvarima koje se odnose na potvrde koje je potrebno upisati u registar ili koje su već upisane u registar građanskog statusa općine Haag, u skladu s poglavljem 1. Građanskog zakonika (*Burgerlijk Wetboek*), nadležan je Okružni sud u Haagu.

Iznajmljivanje izgrađenih nekretnina

U stvarima koje se odnose na iznajmljivanje izgrađenih nekretnina ili njihova dijela, nadležan je sud u čijoj je nadležnosti smještena iznajmljena imovina (članak 264. Zakona o parničnom postupku).

Skrbnništvo odrasle osobe, fiducijarno upravljanje imovinom, mentorstvo

U stvarima koje se odnose na skrbništvo odrasle osobe, fiducijarno upravljanje imovinom u *ime punoljetne osobe* i mentorstvo nadležan je sud u mjestu boravišta ili, ako nema boravište u Nizozemskoj, nadležan je sud u mjestu gdje osoba čije se skrbništvo ili imovina ili mentorstvo razmatraju stvarno boravi (članak 266. Zakona o parničnom postupku).

Odsutne ili nestale osobe; potvrda o smrti (članak 267. Zakona o parničnom postupku)

U stvarima koje se odnose na nasljeđivanje, nadležan je sud u mjestu posljednjeg boravišta preminuloga (članak 268. stavak 1. Zakona o parničnom postupku).

U stvarima koje se odnose na odsutne ili nestale osobe, nadležan je sud u mjestu boravišta koje je napustila odsutna osoba ili iz kojeg je nestala osoba. Kad je riječ o potvrdi smrti, nadležan je Okružni sud u Haagu (članak 269. Zakona o parničnom postupku). Stoga članak 269. Zakona o parničnom postupku služi kao zaštitni mehanizam.

2.2.2.3 Mogu li stranke same dodijeliti nadležnost sudu koji inače ne bi bio nadležan?

U skladu s člankom 108. Zakona o parničnom postupku stranke mogu pisanim putem odabrati sud. Odabir suda moguć je isključivo s obzirom na pravni odnos koji slobodno mogu odrediti stranke. Stoga u predmetima koji uključuju javni poredak nije moguće odabrati sud. Primjeri uključuju određene stvari u okviru obiteljskog prava i stečajne predmete ili predmete obustave plaćanja. Odabir suda ograničen je u predmetima kantonalnog suda. Na primjer, odabir suda nije moguć za tužbene zahtjeve u iznosu do 25 000 EUR (neovisno o vrsti zahtjeva).

U načelu, nadležan je isključivo sud čija se nadležnost temelji na odabiru suda. Stranke se izričito mogu dogovoriti o uklanjanju isključive nadležnosti. U stvarima koje se odnose na razvod braka (razvod braka, zakonska rastava, prestanak registriranog partnerstva, prestanak braka nakon zakonske rastave), primjenjuje se posebno pravilo utvrđeno u članku 270. stavku 2. Zakona o parničnom postupku. U skladu s tim člankom, sud bez mjesne nadležnosti predmet obično upućuje sudu koji ima mjesnu nadležnost. U skladu s člankom 270. stavkom 2. Zakona o parničnom postupku, to se javlja u predmetima razvoda braka samo ako tuženik (bračni drug protiv kojeg se pokreće postupak) pobija nadležnost suda. Prešutan odabir suda moguć je ako se sve zainteresirane stranke koje su pozvane na sud pojave i ako se ne pozovu na nenadležnost suda, ili ako se drugi bračni drug ne pojavi.

3 Ako je predmet u nadležnosti specijaliziranih sudova, kako doznati kojem se sudu moram obratiti?

U nizozemskom postupovnom pravu nema specijaliziranih sudova.

Posljednji put ažurirano: 21/08/2019

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJN-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.